

Cenevre Çağrısı'na SAVAŞTA UYULMASI GEREKEN KURALLAR YÖNETMELİĞİ

Kürt sorunu çözülmemiş bir sorun olarak gündemdeki yerini korumaktadır. Bu durum neredeyse insanlığın siyasal ve hukuksal düzeyini ortaya koyan bir ölçüttür. Kürtler varlığı inkar edilen bir halk konumundadır. Uluslararası düzeyde kabul edilen haklar Kürtler açısından geçerli sayılmamakta ve sözleşmeler Kürtlere uygulanmamaktadır. Son yüzyılda Kürtlerin yaşadığı inkar, imha ve asimilasyon politikaları olmuştur. Dili dahil en doğal kültürel ve bireysel haklardan tutalım, tüm siyasal hakları kullanması engellenmiştir. Bu nedenle insanlık suçunun en ağır Kürtlere karşı işlenmiştir.

Son 26 yıllık savaşın sonuçları, Kürt tarafında yaşanan tahribatı gösterecek düzeydedir. 5000'i aşan faili meçhul cinayet, 4 bin köyün yakılması, 5 milyon insanın göçertilmesi, 15 000'i aşkın gerillanın şahadeti tahribatın düzeyini göstermektedir. Bu, Kuzey Kürdistan'da uygulanan devlet terörünün bilançosudur. Güneybatı Kürdistan'da Kürtlere göçmen muamelesi yapılmakta, vatandaşlık ve kültürel hakları tanınmamaktadır. İran'da Kürt varlığı kabul edilmekle birlikte; siyasal kimliği reddedilmekte, kültürel gelişimi engellenmektedir. Irak'ta çözüme doğru gidilmekle birlikte; bölgenin statükocu devletlerinin, Kürtlerin anayasal kazanımlarını yok etme tehlikesi sürmektedir. Bu ağır çözümsüzlük ortamında Kürtlerin şiddete yönelmesi anlaşılır olacaktır. Uluslararası hukuku belirleyen devletler, ulusal ve bölgesel çıkarları nedeniyle Kürdistan'da son yüzyılda yaşananları görmezden gelmişlerdir. Kendi kaderini belirleme ve meşru savunma hakkı, uluslararası belgelerde yer almasına rağmen Kürtler için pratik bir adıma dönüştürülmemiştir.

Kürt tarafı 37 yıllık mücadelesinin muhasebesini yaparak şiddeti, devlet kurmak ve yıkmak temelinde değil, meşru savunma pozisyonunda kullanma ilkesini benimsemiştir. Demokratik ve barışçıl bir çözümün gerçekleşmesi için en son 13 Nisan 2009'dan bu yana tek taraflı olarak eylemsizlik pozisyonunu sürdürmesine rağmen, Türkiye ve bölge devletleri tarafından olumlu bir yanıt verilmemiştir. Dolayısıyla inkar, imha ve asimilasyon siyasetine ısrarla devam edilmiştir. Bu nedenle varlığı ve kültürel hakları inkar edilen bir halkın baş vuracağı savunma savaşı bir seçenek değil, varlığını, onurunu ve özgür yaşamını koruyacağı bir mecburiyettir.

Nitekim BM Cenevre Sözleşmesinde sömürge rejimi altındaki halkların self determinasyon ilkesi uyarınca bağımsızlıklarını kazanma mücadelesi, bir devletin iç güvenliği sorunu biçiminde değerlendirilmeyip uluslararası çatışma kapsamında değerlendirilmektedir. BM Genel Kurulu 24.10.1970 tarih ve 2625 sayılı kararıyla bunu teyit etmiştir. 12.08.1949 tarihli Cenevre Sözleşmesine ek uluslararası çatışmalara ilişkin 1977 tarihli birinci protokolün 1-4 maddesi geleceğini kendisi belirleme hakkı çerçevesinde sömürgeci üstünlüğe, yabancı işgaline ve ırkçı rejimlere karşı mücadele eden halkların, silahlı çatışmasını uluslararası çatışma olarak değerlendirmektedir. Uluslar arası planda kabul edilen birçok sözleşmede halkların ve grupların hak gaspı durumunda baş vurabileceği yollar silahlı savunmayı da içermektedir. Fakat hiç kimse zorunlu olmadıkça savaşı tercih etmez.

Günümüzde doğal demokratik hakların kullanılmasına getirilen kısıtlamalar ve bu yönlü taleplere şiddetle karşılık verilmesi dünyamızın temel problemlerinden biri olmaktadır. Uluslar arası sözleşmeleri imzalayan devletler de dahil, uygulama problemleri yaşanmaktadır. Bu

normlar siyasi düzleme endekslenmiştir, halkların yaşadığı problemlerde aktif bir çözümleyicilik rolü oynayamamaktadır. Bu durumdan devletlerin çıkar ilişkileri ve uygulamaları sorumludur. Bu nedenle gerek dünyada gerekse Ortadoğu'da birçok problem çözümlenememektedir. Kürt sorununun çözümsüzlüğünde de aynı nedenler etkilidir. Kürdistan'ı işgal altında tutan; dil, kültür, kimlik gibi doğal haklarını kullanmasına bile fırsat vermeyen, her türlü demokratik hak ve istemini şiddet kullanarak bastıran ve bu konuda hiçbir hukuk tanımayarak soykırım uygulayan rejimler karşısında meşru savunma hakkının kullanılması kaçınılmazdır.

Kürt tarafı, savaşların derin bir analizini yaparak insanlığa ve doğaya kaybettirdiklerinden ders çıkarmıştır. Yine geçmiş savaş sürecinde hem tarafımızda hem devlet tarafında ortaya çıkan, amacını aşan, sivillerin ve savaş dışı güçlerin gördüğü zararların aşılması gerektiğine kanaat getirmiştir. Kürt Özgürlük Hareketi olarak geçmiş hataların tekrarına düşmeden, BM Cenevre Sözleşmesine ve Lahey Adalet Divanı kararlarına uymayı taahhüt ederken, başta Türk devleti olmak üzere Kürt sorunuyla ilgili devletleri de buna uymaya davet ediyoruz.

A-Genel Hükümler :

1-Meşru savunma savaşı temelde doğal demokratik insani hakların kullanılmasına dönük bir çözüm mücadelesidir. Savaşa ancak kördüğüm sorunların çözümüne katkı sunmak ve politik tıkanıklıkları aşmak için başvurulur. Meşru savunma stratejisinde amaçsız, fetişleştirilmiş bir şiddet anlayışı yoktur. Aksine meşru savunma siyasi çözümü geliştirecek, hukuka bağlı zorunlu mücadele stratejisidir. Tüm canlıların yaşam hakkını gözetir, salt öldürme hedefiyle hareket etmez.

2-Meşru savunma savaşında demokratik özerkliğin önünde engel olan devletin tüm güçleri, savaş kurumları ve silahlı güçleriyle, buna destek olan kontra örgütler, fiilen savaşa katılan, savaş rantçılığı yapan, sivil halka yönelen kurumlar hedefdir.

3-Meşru savunma savaşında sivil, savunmasız kesimlerin hedef alınmaması, korunması ve yaşamlarının güvence altına alınması, savaşta savaş dışı kalmış yaralı ve esirlerin tedavisi ve can güvenliklerinin tarafların denetiminde olduğu sürece sağlanması, bu konuda uluslararası insani örgütler olan Kızılhaç, Kızılay ve bununla ilgili sivil toplum örgütlerinin denetimine ve çalışmasına imkan tanınması sağlanır.

4-Savaşta uluslararası hukuk denetimi kabul edilir, basın mensuplarının çalışmaları gözetilir.

5-Her iki tarafın da uyacağı bir savaş hukuku çerçevesinde, tarafları bağlayan bir savaş suçları komisyonu oluşturulmasına imkan tanınacak, komisyonların yürüttükleri çalışmaların hukuki gereklerine uyulacaktır.

6-Savaş suçlarına ilişkin uluslararası hukukun bağlayıcılığı temelinde sivil demokratik kurumların araştırmalarına açık olunacaktır. Ayrıca sivil toplum kurumlarının incelemesine de olanak tanınacaktır, incelemeler esnasında ve sonrasında sivil demokratik kurumların her türlü can ve mal güvenliği sağlanacaktır.

7-Taraflar kendi içinde hak ihlallerini araştırma komisyonları oluşturur.

B-Sivillere ve Esirlere İlişkin:

1-Çatışmanın tarafları sivil halkı ve mülkiyetini koruyacak, halkla silahlı güçleri her zaman birbirinden ayıracaktır. Sivil halk bilinçli saldırı hedefi olmayacaktır.

2-Hiçbir gerekçeyle siviller yerlerinden göçertilmeyecek, arazi, yayla ve otlaklara gitmeleri engellenmeyecektir.

3-Çatışmalara katılan veya katılmayan herkesin inançlarına ve ibadetlerine saygı gösterilecektir.

4-Sivil halkın yaşamını sürdürmesi için gerekli olan araçlara saldırılmayacak, gıda ambargosu uygulanmayacak ve yiyecek stoklarının tahribi yapılmayacaktır.

5-Savaşta çatışma dışı kalan ya da çatışmalara doğrudan katılmayan kişilerin yaşamları, bedensel ve ruhsal bütünlükleri korunacaktır. Ulusal, dinsel, kültürel ve cinsi durumları ne olursa olsun, her türlü durumda korunacak, ayırım yapılmadan insanca muamele edilecektir.

6-Çocuklar, kadınlar ve yaşlıların korunmasına özen gösterilecektir. Çocukların anadilde eğitim hakları kısıtlanmayacaktır.

7-On altı yaşın altındakiler silah altına alınmayacaktır, on sekiz yaşın altındakiler silahlı çatışmalara sokulmayacaktır.

8-Esir alınan savaşçıların ve karşı tarafın kontrolündeki sivillerin yaşamlarına, onurlarına, kişisel haklarına ve inançlarına saygı gösterilecektir. Bu kişiler her türlü şiddete karşı korunacaktır. Aileleriyle haberleşme ve yardım alma hakları imkanlar oranında korunacaktır.

9-Herkes adli güvencelerden yararlanma hakkına sahiptir. Hiç kimse yapmadığı bir fiilden sorumlu tutulmayacaktır. Hiç kimse bedensel ve ruhsal işkenceye tabi tutulmayacaktır, ırkçı ve ayrımcı uygulamalara maruz bırakılmayacaktır.

10-Ne şart altında olursa olsun, yargısız cezalandırma yapılmayacaktır. Yine yargısız infazlar soruşturulup hesabı sorulacaktır.

11-Bireylerin yaşam ve beden bütünlüğüne saygı gösterilecektir. Katletme, tecavüz, sakatlama, işkence ve eziyet yapılmayacaktır.

12-İşkence, ırza geçme, fuhuşa zorlama gibi suçlar yargılanıp cezalandırılacaktır.

C-Silahlı Çatışmalara İlişkin:

1-Çatışma esnasında teslim olan ya da değişik nedenlerle çatışma dışı kalan kişiler öldürülmeyecek, zarar verilmeyecektir.

2-Savaşta yaralı ve hastalar hangi tarafın denetimi altındaysa toplanacak ve tedavi edilecektir. Kızılhaç ve Kızılay işareti koruma işareti olarak kabul edilecektir.

3-Savaşta ölümlere saygı gösterilecektir. Cenazelerde tahribat yapılmayacaktır ve kamuoyuna açık yerlerde teşhir edilmeyecektir.

4-Savaşta ölenlerin cenazeleri ailelerine teslim edilecek, bunun için kolaylıklar sağlanacaktır.

5-Köy korucusu ve ajanları teslim alma, etkisizleştirme esas alınacak, salt öldürme amacıyla hareket edilmeyecektir.

6-Çatışmalarda teslim alma ve etkisizleştirme esas alınacaktır.

7-Ormanlar yakılmayacak ve tahrip edilmeyecektir.

D-Silahlara Yönelik:

1-Her türlü biyolojik, nükleer ve kimyasal silahlar (boğucu, yakıcı, sinir gazı vb.) kullanılmayacaktır.

2-Yakıcı silahlar (napalm, fosfor gibi) insan, bitki, hayvan ve ekolojik denge üzerinde tahribat yaratan silahlar kullanılmayacaktır.

- 3- Anti-personel Kara mayınları kullanılmayacaktır.
- 4- Tuzak ve patlayıcı kullanımında sivillerin yaşamının tehlikeye girmemesine dikkat edilecektir.
- 5-Misket bombaları kullanılmayacaktır.

Savunma Komisyonu